

SADRŽAJ

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU	XXIII
PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU	XXVII
PRVI DIO	1
OPĆA VIKTIMOLOŠKA NAČELA	1
NAUČNI ASPEKTI VIKTIMOLOGIJE	3
<i>Uvod</i>	3
<i>Pojam i definicija viktimologije</i>	5
<i>Temeljne determinante u viktimologiji</i>	8
<i>Razvojni put viktimologije</i>	9
<i>Zadaci Viktimologije</i>	11
<i>Suštinske viktimološke postavke</i>	12
<i>Utilitarnost viktimoloških principa</i>	15
<i>Klasifikacija žrtava</i>	16
Tipologija Hans von Hentig – ova (1948).....	17
Tipologija Beniamina Mendelsohna (1956)	17
Tipologija Ezzat Fattaha (1967).....	18
Tipologija Thorsten Sellina i Marvin Wolfgana (1964)	18
Tipologija Roy Lamborn-a.....	19
<i>Međuodnos počinioca i žrtve</i>	19
<i>Opseg i domet viktimizacije</i>	20
<i>Autentičnost pravde i naknada štete žrtvama</i>	21
<i>Profil i elementi odgovornosti žrtve</i>	22
ISTRAŽIVANJE ŽRTAVA ZLOČINA	25
<i>Kriminološki aspekti žrtava</i>	25
<i>Krucijalne komponente istraživanja žrtava</i>	26
UZAJAMNOST VIKTIMOLOGIJE I DRUGIH NAUČNIH DISCIPLINA	29
<i>Vrste zločina i žrtava</i>	30
<i>Viktimogena dispozicija</i>	31
<i>Interakcija žrtve i počinitelja</i>	38
<i>Geneza viktimizacije</i>	42
<i>Recipročnost sociuma i zločina</i>	43
<i>Odnos žrtve prema zločinu</i>	43
<i>Nasilnički kriminalitet i žrtve</i>	44
DRUGI DIO	53
IZABRANE VIKTIMOLOŠKE TEME	53
I GLAVA	55
MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO	55
<i>Uvod</i>	55
<i>Ženevske konvencije i protokoli</i>	58
<i>Ženevske konvencije i međunarodni oružani sukobi</i>	64
<i>Ženevske konvencije i unutrašnji oružani sukobi</i>	66
<i>Protokol I</i>	67
<i>Protokol II</i>	70

<i>Humanitarno pravo i ugovori o ljudskim pravima</i>	71
<i>Međunarodni crveni krst</i>	73
<i>Međunarodni krivični tribunali za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Ruandu</i>	76
<i>Međunarodni krivični sud</i>	85
NACIONALNA STRUKTURA ZA IMPLEMENTACIJU MHP	91
<i>Opšte napomene</i>	91
<i>Odnos međunarodnog prava i nacionalnog prava</i>	93
<i>Mjere nacionalne implementacije MHP</i>	94
<i>Prevodi ugovora MHP</i>	98
<i>Programi obuke</i>	99
POVREDE MHP	101
<i>Akti koji predstavljaju teška kršenja Ženevskih konvencija i Dopunskog protokola I</i>	101
<i>Krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom (glava XVII Krivičnog zakona BiH)</i>	104
ZABRANA RETROAKTIVNE PRIMJENE KRIVIČNOG PRAVA	123
UNIVERZALNA JURISDIKCIJA	127
NEPREDUZIMANJE MJERA	129
ZAKONSKA OGRANIČENJA	131
UZAJAMNA POMOĆ	133
SPREČAVANJE DRUGIH POVREDA	137
KOMPENZACIJA ŽRTVAMA POVREDA MHP	141
ZAŠTITA ZNAKA I NAZIVA CRVENOG KRSTA I CRVENOG POLUMJESECA	143
OSTALE MJERE IMPLEMENTACIJE	145
<i>Lica lišena slobode</i>	145
<i>Žene i djeca</i>	146
<i>Mjere za identifikaciju i zaštitu</i>	147
<i>Strukture za zaštitu i pomoć</i>	149
<i>Prirodna okolina</i>	151
<i>Vojno planiranje</i>	152
II GLAVA	157
ŽRTVE MASIVNOG KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA	157
<i>Suština ljudskih prava</i>	157
<i>Helsinški proces</i>	158
UGROŽAVANJE OSNOVNIH LJUDSKIH PRAVA	161
<i>Pravo na život</i>	161
<i>Tortura</i>	162
<i>Ličnost kao ljudsko pravo</i>	163
<i>Savjest i mišljenje</i>	164
III GLAVA	167
AUTORITETI I NJIHOVE ŽRTVE	167
U V O D	167
TRANSCENDENTNI AUTORITETI	169
IMANENTNI AUTORITETI	171
<i>Autoritet sile</i>	171
<i>Kultidej</i>	174
<i>Autoritet individue</i>	176

<i>Autoritet profesije</i>	177
PODLOŽNOST AUTORITETU	179
ŽRTVE AUTORITETA	181
<i>Potencijalne žrtve</i>	181
<i>Stvarne žrtve</i>	182
<i>Žrtve transcendentnog autoriteta</i>	184
<i>Žrtve zloupotrebe moći</i>	185
<i>Posljedice zloupotrebe moći</i>	187
IV GLAVA	193
VIKTIMOLOŠKI ASPEKT EKOLOGIJE.....	193
OSNOVE EKOLOGIJE I ODRŽIVOG RAZVOJA	193
<i>Pojam ekologije</i>	193
<i>Razvoj ekologije</i>	195
<i>Osnovne kategorije ekologije</i>	196
<i>Ekologija i civilna zaštita</i>	197
STRATEGIJA "E7" NA PRIMJERU SLIVA RIJEKE BOSNE.....	201
<i>U v o d</i>	201
<i>Ekologija</i>	202
<i>Energija</i>	205
<i>Ekonomija</i>	207
<i>Etika</i>	209
<i>Estetika</i>	210
<i>Edukacija</i>	211
<i>Evropa</i>	211
<i>Zaključna razmatranja</i>	212
ŽIVOTNA SREDINA I NJENA DESTRUKCIJA	213
<i>Biološki agensi i životna sredina</i>	216
<i>Fizički štetni agensi i životna sredina</i>	217
<i>Hemijski agensi i životna sredina</i>	218
<i>Zagađivanje životne sredine</i>	219
V GLAVA	223
ŽRTVE TERORIZMA	223
U v o d.....	223
BIOTERORIZAM	225
EBOLA, AIDS, "KRAVLJE LUDILO".....	231
<i>Bakterije koje proždiru ljudsko meso</i>	231
<i>Hemoragične groznice u Korejskom ratu</i>	231
VIŠESTRUKOST IZVRŠENJA TERORIZMA.....	235
<i>"Nuklearni" terorizam</i>	237
<i>Tipologija terorizma</i>	238
VI GLAVA	239
ŽRTVE I POČINITELJI UBISTVA	239
U v o d.....	239
RELACIJA UBICA - UBIJENI (ŽRTVA).....	241
<i>Utjecaj ustrojstva ličnosti</i>	242
<i>Alkoholizam i ubistvo</i>	243
<i>D o b</i>	243
<i>S p o l</i>	243

VIKTIMOLOŠKA DIMENZIJA UBISTVA.....	245
<i>Kazuistički prikazi.....</i>	249
Slučaj 1.....	249
Slučaj 2.....	250
Slučaj 3.....	251
Slučaj 4.....	253
Predmet K. 374/73 Okružnog suda u Banjaluci	253
ŽRTVE U AKTU ČEDOMORSTVA.....	255
Slučaj 1.....	257
Slučaj 2.....	258
VII GLAVA.....	261
ŽRTVE SAMOUBILAČKOG AKTA.....	261
<i>U v o d.....</i>	261
<i>Antropološka tumačenja suicidalnih tendenci.....</i>	264
<i>Sociološki koncept samoubistva.....</i>	265
<i>Psihološki aspekt samoubistva.....</i>	267
<i>Samoubilačke komponente.....</i>	271
<i>Presuicidalni sindrom.....</i>	273
<i>Samoubistvo i pokušaj samoubistva.....</i>	274
<i>“Psihička autopsija”.....</i>	274
<i>Samoubistvo i krivično pravo.....</i>	275
Slučaj 1.....	275
Slučaj 2.....	276
VIII GLAVA	279
ŽRTVE PROSTITUCIJE I TRGOVINE BIJELIM ROBLJEM	279
<i>Prostitucija kao sociopatološka pojava u Bosni i Hercegovini.....</i>	279
<i>Trgovina ljudima radi seksualnog iskorištavanja u Bosni i Hercegovini.....</i>	281
<i>Žrtve prostitucije i trgovine ljudima radi seksualnog iskorištavanja.....</i>	287
<i>Viktimološka perspektiva s legalizacijom prostitucije u Bosni i Hercegovini.....</i>	291
<i>Pomoć žrtvama prostitucije i trgovine ljudima radi seksualnog iskorištavanja.....</i>	300
IX GLAVA	305
ŽRTVE U SEKSUALNIM DELIKTIMA	305
<i>U v o d.....</i>	305
<i>Silovanje (čl.203 KZ FBiH i čl. 193KZ RS).....</i>	306
<i>Ko su žrtve silovanja?.....</i>	309
<i>Stepen težine seksualnog nasilja.....</i>	314
<i>Opservacija potencijalnih žrtava.....</i>	316
<i>Viktimološki profil silovanih.....</i>	317
<i>Žrtve masovnih silovanja.....</i>	319
X GLAVA	321
POSLJEDICE I ŽRTVE PERVERZNOG SEKSUALNOG NAGONA	321
<i>Pedofilija.....</i>	321
<i>Homoseksualizam.....</i>	322
<i>Zoofilija (sodomija).....</i>	323
<i>Nekrofilija.....</i>	323
<i>HIV – infekcija (AIDS) kao posljedica perverzije.....</i>	326
<i>Narcizam i njegova povezanost sa ostalim nastranostima.....</i>	328
<i>Sadizam i mazohizam.....</i>	329
XI GLAVA	331

ŽRTVE NASILJA U FAMILIJI	331
<i>Uvod</i>	331
PROLEGOMENA NASILJU U FAMILIJI	335
<i>a) Nasilje među partnerima</i>	335
<i>b) Tortura djece i omladine</i>	337
<i>c) Krivična djela protiv djece i omladine</i>	338
<i>Kazuistički prikazi</i>	339
Slučaj 1.....	339
Slučaj 2.....	341
Slučaj 3.....	342
Slučaj 4.....	342
<i>Sindrom tučenog djeteta</i>	345
XII GLAVA.....	353
ŽRTVE PSIHIČKIH STRESOVA	353
<i>Uvod</i>	353
<i>Psihički stres i njegovi psihoendokrini putevi nastanka</i>	358
<i>Psihički stresovi u različitim situacijama</i>	363
<i>Stres kod policajaca</i>	364
<i>Stres kao posljedica nasilja u porodici</i>	366
<i>Zatočeništvo i stres</i>	367
<i>Ljudi u ratu – izloženost jakim stresovima</i>	368
<i>Stresovi za vrijeme snažnih potresa</i>	370
XIII GLAVA	373
ŽRTVE U SAOBRAČAJNIM NESREĆAMA.....	373
<i>Uvod</i>	373
XIV GLAVA	381
ŽRTVE NA RADU I RIZIČNA ZANIMANJA.....	381
<i>Uvod</i>	381
<i>Profesionalno trovanje sa ugljendisulfidom (CS₂)</i>	384
Primjer iz sudske prakse.....	385
XV GLAVA.....	389
ŽRTVE KRVNE OSVETE.....	389
(POSEBAN VID BEZOBZIRNE OSVETE).....	389
XVI GLAVA	397
VIKTIMOLOŠKI ASPEKT NARKOMANIJE.....	397
<i>Istorijski razvoj narkomanije</i>	397
<i>Definicija i vrste droga</i>	399
<i>Psihosocijalni aspekt narkomanije</i>	411
<i>Zloupotreba droga</i>	415
<i>Zaključak</i>	423
TREĆI DIO.....	425
RESTORATIVNA PRAVDA.....	425
<i>Uvod</i>	427
PROGRAM POMIRENJA	429
<i>Negativnosti programa pomirenja</i>	431
ELEMENTI RESTORATIVNE PRAVDE.....	433
<i>Proces restorativne pravde</i>	434

<i>Faza prije posredovanja</i>	434
<i>Faza posredovanja</i>	434
<i>Faza praćenja i rezultati</i>	435
TEORIJSKO-ZAKONSKE OSNOVE RESTORATIVNE PRAVDE	439
<i>Krivično-pravni sistem i restitucija</i>	440
<i>Legalnost i alternativno rješenje sukoba</i>	441
<i>Restorativna pravda u Njemačkoj</i>	441
WAAGE iz Hannover-a	442
MODELI SANIRANJA ODŠTETE ŽRTVI	451
OPRAŠTANJE U SUKOBU – PRETEĆA POMIRENJU	453
ČETVRTI DIO	455
PRILOZI	455
DEKLARACIJA O PRAVIMA I POMOĆI ŽRTVI	457
OPĆA DEKLARACIJA O PRAVIMA ČOVJEKA	466
KONVENCIJA O SPRJEČAVANJU I KAŽNJAVANJU ZLOČINA GENOCIDA	473
ŽENEVSKA KONVENCIJA ZA POBOLJŠANJE RANJENIKA I BOLESNIKA U ORUŽANIM SNAGAMA U RATU	478
ŽENEVSKA KONVENCIJA O POSTUPANJU SA RATNIM ZAROBLJENICIMA	488
OD 12. AUGUSTA 1949. GODINE	488
ŽENEVSKA KONVENCIJA O ZAŠTITI GRADANSKIH LICA ZA VRIJEME RATA	499
EVROPSKA KONVENCIJA O ZAŠTITI LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA	505
MEDUNARODNA KONVENCIJA O UKIDANJU SVIH OBLIKA RASNE DISKRIMINACIJE	511
DEKLARACIJA O UKIDANJU SVIH OBLIKA NETOLERANCIJE I DISKRIMINACIJE NA TEMELJU VJERE ILI UVJERENJA	517
KONVENCIJA PROTIV TORTURE I DRUGIH SUROVIH, NELJUDSKIH ILI PONIŽAVAJUĆIH KAZNI I POSTUPAKA	521
STATUT MEĐUNARODNOG SUDA U DEN HAGU	527
REGISTAR IMENA	539
LITERATURA	545